

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MICHAŁ JĘDRZEJCZYK

KGP.410.1.3.2024

Pan
Borys Budka
Minister Aktywów Państwowych
Ministerstwo Aktywów Państwowych
ul. Krucza 36/Wspólna 6,
00-522 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*

Dane adresowe:
Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Aktywów Państwowych ^{1 2} , ul Krucza 36/Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Borys Budka, Minister Aktywów Państwowych, od 13 grudnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none">– Jacek Sasin, Minister Aktywów Państwowych, od 19 listopada 2019 r. do 27 listopada 2023 r.– Marzena Małek, Minister Aktywów Państwowych, od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Mirosław Wójtowicz, Główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/1/2024 z 8 stycznia 2024 r.2. Małgorzata Kornaga, Główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/3/2024 z 8 stycznia 2024 r.3. Agnieszka Siwczyk, Specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/2/2024 z 8 stycznia 2024 r.4. Anna Pruszkowska, Główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/4/2024 z 8 stycznia 2024 r.5. Anna Noworyta, Starszy inspektor kp., upoważnienie nr KGP/5/2024 z 8 stycznia 2024 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-10)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2023 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 55 – <i>Aktywa państwowe</i> . Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– realizacja dochodów budżetowych z tytułu dywidend z akcji i udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa,– realizacja wydatków budżetu, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
--------------	---

¹ Ministerstwo Aktywów Państwowych w 2023 r. zapewniało obsługę dysponenta części 48 – *Gospodarka złożami kopalni* oraz 55 – *Aktywa państwowe*. Od 13 grudnia 2023 r. dysponentem części 48 – *Gospodarka złożami kopalni* był Minister Przemysłu. Ministerstwo Przemysłu zostało utworzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2024 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Przemysłu (Dz. U. poz. 260) z dniem 1 marca 2024 r., w związku z czym do końca 2023 r. oraz w miesiącach styczeń-luty 2024 r. obsługę Ministra prowadziło MAP.

² Dalej: MAP.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴.

Celem kontroli było również określenie stanu przygotowania do absorpcji środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności⁵.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji dochodów budżetowych, w tym pobranych dywidend,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad planowanych wydatków,
- kontrola przestrzegania ustalonych limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz stosowanie przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- prawidłowość realizacji zadań z KPO.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*, w zakresie zrealizowanych dochodów z dywidend, wydatków majątkowych i bieżących jednostki budżetowej, z wyjątkiem wydatków poniesionych na kampanie informacyjne dotyczące produkcji spotu i zakupu czasu antenowego na potrzeby emisji spotów o działaniach Ministra Aktywów Państwowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą oceny są wyniki kontroli działań dysponenta – Ministra Aktywów Państwowych dotyczących realizacji dochodów budżetowych z tytułu wpłat dywidend, oraz wykonania wydatków budżetowych w ramach części 55 – *Aktywa państwowe*.

Prawidłowo były realizowane dochody budżetu państwa, których głównym źródłem były dywidendy od spółek, w których Skarb Państwa posiadał akcje/udziały. W wyniku kontroli próby wydatków (16,5% wydatków ogółem) stwierdzono, że zostały one

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. Dalej: *ufp*.

⁵ Dalej: KPO.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w *ufp* i w aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych, jednak w ocenie NIK Minister Aktywów Państwowych nierzetelnie realizował zadania związane z prowadzeniem kampanii informacyjnych, które skutkowały wydatkowaniem środków publicznych na kwotę 1 582,2 tys. zł. W planie rzeczowo-finansowym na 2023 r. Minister nie określił, jakie działania i w jakich terminach będą realizowane w ramach ustalonego limitu wydatków, nie ustalił mierników rezultatu oraz nie dokonał oceny osiągniętych efektów przeprowadzonych działań.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zmian budżetu w trakcie roku budżetowego, dokonanych blokad planowanych wydatków, a także przestrzegania ustalonych limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia.

NIK pozytywnie opiniuje sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kw. 2023 r. w zakresie operacji finansowych.

Działania Ministra Aktywów Państwowych w zakresie absorpcji środków z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności oraz realizacji inwestycji nie wpływają na ocenę wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*. W ramach KPO Ministerstwo zrealizowało zadania w celu przygotowania odpowiednich zasobów do absorpcji środków i obsługi beneficjentów w trzech prowadzonych inwestycjach. Z uwagi na brak finansowania, do końca 2023 r. nie osiągnięto kamienia milowego B3L, który zakładał zawarcie 43 umów z beneficjentami w ramach inwestycji B1.2.1 *Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach - inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych*. Pozostałe kamienie milowe i wskaźniki osiągnięto lub termin ich osiągnięcia nie upłynął.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2023⁸ oraz w planie finansowym MAP dochody budżetowe dla części 55 – *Aktywa państwowe* zaplanowano w kwocie 2 177 148,0 tys. zł, w tym 466,0 tys. zł w dziale 750 *Administracja publiczna*⁹ oraz 2 176 682,0 tys. zł w dziale 756 *Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem*¹⁰.

W sierpniu 2023 r. plan dochodów zwiększono do kwoty 3 279 432,0 tys. zł szacując, że wpływy do budżetu z dywidend wyniosą 3 278 966,0 tys. zł.

Dochody zrealizowane w 2023 r. wyniosły 2 929 686,3 tys. zł, co stanowiło 180,2% dochodów zrealizowanych w 2022 r. (1 625 580,0 tys. zł) oraz 89,3% wielkości planowanej (po zmianach) do osiągnięcia w 2023 r. Dywidendy pobrane od spółek

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.); dalej: ustawa budżetowa na rok 2023.

⁹ Źródłem planowanych dochodów były: opłaty egzaminacyjne (160,0 tys. zł), wpływy z najmu (161,0 tys. zł), inne rozliczenia (145,0 tys. zł).

¹⁰ Źródłem planowanych dochodów były dywidendy z zysku od spółek z udziałem Skarbu Państwa.

z udziałem Skarbu Państwa stanowiły 99,8% wszystkich zrealizowanych dochodów w części 55 – Aktywa państwowe.

Zgodnie z art. 33b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹¹, środki pobrane z dywidend w wysokości 30% stanowią dochody Funduszu Inwestycji Kapitałowych, a pozostałe 70% wysokości pobranych dywidend stanowi dochody budżetu państwa. W procesie planowania oraz realizacji dochodów budżetowych z tytułu dywidend MAP uwzględniło więc tylko 70% wysokości dywidend wypłacanych przez spółki (4 175 275,0 tys. zł), w których Skarb Państwa posiadał akcje lub udziały.

(akta kontroli str. 55-61, 2256-2259)

Na dzień 31 grudnia 2023 r. nie wystąpiły należności wymagające zapłaty. Według sprawozdania Rb-27 należności pozostałe do zapłaty wyniosły 11,1 tys. zł i dotyczyły kar i odszkodowań wynikających z zawartych umów. Główna należność (10,9 tys. zł) dotyczyła kary dla firmy świadczącej usługi sprzątnia, która została uregulowana w 2024 r. Na koniec 2022 r. (wg Rb-27) należności pozostałe do zapłaty wynosiły 20,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 2256-2259)

Dywidendy

W 2023 r. spółki wypłaciły dywidendy na łączną kwotę 4 175 275,0 tys. zł, z tego do budżetu państwa MAP przekazało kwotę 2 922 692,5 tys. zł, a na Fundusz Inwestycji Kapitałowych – 1 252 582,5 tys. zł. Dywidendy zostały wypłacone przez 36 spółek. Najwyższą wartość dywidendy wypłaciła spółka ORLEN SA w wysokości 3 186 205,4 tys. zł (76,3% wartości wypłaconych dywidend w 2023 r.). Kolejne istotne wartości dywidend wypłaciły: PZU SA – 708 521,5 tys. zł (17,0%), Totalizator Sportowy sp. z o.o. – 112 000,0 tys. zł (2,7%), KGHM Polska Miedź SA – 63 589,9 tys. zł (1,5%), Giełda Papierów Wartościowych SA – 39 677,8 tys. zł (1,0%), Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica SA – 27 100,5 tys. zł (0,6%). Wartość dywidendy wypłaconej przez pozostałe spółki stanowiła 0,9% przychodów z dywidend uzyskanych w 2023 r.

W 2023 r. Minister Aktywów Państwowych wykonywał prawa z akcji lub udziałów Skarbu Państwa w 141 spółkach. W 2023 r. uzyskał te prawa w stosunku do dwóch spółek, natomiast utracił w stosunku do 35 spółek, z czego:

- akcje/udziały 20 spółek zostały przekazane aportem do Towarzystwa Funduszy Silesia sp. z o.o. z dniem 6 października 2023 r.;
- akcje/udziały 11 spółek wniesiono aportem do Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA z dniem 23 października 2023 r.,
- udziały jednej spółki wniesiono aportem do spółki Poczta Polska SA z dniem 25 sierpnia 2023 r.,
- akcje jednej spółki i udziały jednej spółki zostały przekazane do Agencji Rozwoju Przemysłu SA na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 października 2022 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonuje Prezes Rady Ministrów lub inni członkowie rady ministrów, pełnomocnicy rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki skarbu państwa¹²,
- jedna spółka została zlikwidowana i wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

Łączna nominalna wartość akcji i udziałów na 31 grudnia 2022 r., w których Minister Aktywów Państwowych wykonywał prawa z akcji lub udziałów wynosiła

¹¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 125.

¹² Dz.U. z 2022 r. poz. 2369, ze zm.

46 585 060,7 tys. zł, a na 31 grudnia 2023 r. – 48 429 431,2 tys. zł. W odniesieniu do spółek, w których Skarb Państwa posiadał więcej niż 25% akcji lub udziałów, wartości te wynosiły odpowiednio 46 408 449,6 tys. zł oraz 48 222 085,9 tys. zł. Wartość rynkowa wszystkich akcji i udziałów na 31 grudnia 2023 r. wynosiła 124 939 425,3 tys. zł, w tym akcji i udziałów, w których Skarb Państwa posiadał więcej niż 25% – 124 719 929,0 tys. zł.

W 2023 r., według stanu na 31 grudnia 2023 r., do budżetu państwa z tytułu dywidendy przypadającej na 100 zł zainwestowanego kapitału w wartościach nominalnych będącego własnością Skarbu Państwa, wpłynęło 8,62 zł, a z tytułu dywidendy przypadającej na 100 zł zainwestowanego kapitału w wartości rynkowej będącego własnością Skarbu Państwa wpłynęło 3,34 zł. W odniesieniu do spółek, w których Skarb Państwa posiadał więcej niż 25% akcji lub udziałów, kwoty te wyniosły odpowiednio 8,66 zł oraz 3,35 zł.

Minister Aktywów Państwowych w 2023 r. realizował zadania z zakresu nadzoru nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa na podstawie *Wytycznych dla spółek Skarbu Państwa sporządzających sprawozdania finansowe za rok 2022. Regulamin organizacyjny Ministerstwa Aktywów Państwowych*¹³ określał: zadania komórek organizacyjnych, zasady prowadzenia spraw związanych z wykonywaniem przez Ministra praw z akcji albo udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, w tym wykonywania prawa głosu oraz innych praw korporacyjnych i majątkowych wspólnika/akcjonariusza, monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek. Zadania związane z nadzorem nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa prowadziło pięć departamentów oraz jeden w zakresie transakcji kapitałowych prowadzonych przez Skarb Państwa. Załącznikiem do ww. regulaminu był wykaz spółek Skarbu Państwa, których sprawy związane z wykonywaniem praw z akcji albo udziałów przez Ministra wykonują departamenty.

(akta kontroli str. 2256-2259)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie realizacji dochodów z dywidend wypłaconych przez spółki, w których Skarb Państwa posiadał akcje lub udziały. W ocenie NIK proces planowania dochodów budżetowych z tytułu dywidend został przeprowadzony rzetelnie. Uzyskane z tego tytułu dochody stanowiły 89,4% zaplanowanych i 180,2% dochodów osiągniętych w 2022 r. Wysokość wypłaconych przez spółki dywidend, uzależniona była od czynników zewnętrznych, trudnych do oszacowania na etapie planowania dochodów budżetowych z tytułu dywidend.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Według ustawy budżetowej na rok 2023 wydatki budżetu państwa części 55 – *Aktywa państwowe* zostały ustalone w wysokości 93 059,0 tys. zł, a po jej nowelizacji z 7 lipca 2023 r. na 93 723,0 tys. zł. Plan wydatków w trakcie jego realizacji był zmieniany

¹³ Zarządzenie Ministra Aktywów Państwowych z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Aktywów Państwowych (Dz.Urz. Ministra Aktywów Państwowych poz. 27, ze zm.), Zarządzenie Ministra Aktywów Państwowych z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Aktywów Państwowych (Dz.Urz. Ministra Aktywów Państwowych poz. 9, ze zm.).

w związku z decyzjami Ministra Finansów¹⁴ zwiększającymi plan wydatków środkami z rezerw celowych. Zmiany planu wydatków dokonywane przez Ministra Aktywów Państwowych polegały na przenoszeniu środków w ramach dysponowanej części nie zwiększając wielkości planu wydatków ogółem.

Plan wydatków na 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*, uwzględniający ww. zmiany wyniósł 98 781,4 tys. zł, co stanowiło 74,8% planu z 2022 r. (132 026,9 tys. zł).

Zrealizowane w 2023 r. wydatki w części 55 – *Aktywa państwowe* wyniosły 85 449,0 tys. zł, co stanowiło 86,5% planu po zmianach, a po uwzględnieniu blokad 93,6%.

(akta kontroli, str. 158-164, 2256-2259)

Blokowanie wydatków budżetowych

Minister Aktywów Państwowych w 2023 r. blokował wydatki środków budżetowych łącznie na kwotę 7 463,9 tys. zł. Blokady dotyczyły: zmian limitu wydatków po rozstrzygnięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; planowanych w ciągu roku budżetowego oszczędności do osiągnięcia; przejęcia realizacji zadań przez innych dysponentów oraz innych oszczędności, w tym odstąpienia od realizacji zadań. Łącznie Minister Aktywów Państwowych wydał dziewięć decyzji blokujących wydatki, w tym: jedną decyzję w sierpniu 2023 r. blokującą wydatki w wysokości 5,0 tys. zł, trzy decyzje w listopadzie 2023 r. blokujące wydatki w wysokości 4 451,4 tys. zł oraz pięć decyzji w grudniu 2023 r. blokujących wydatki w wysokości 3 007,5 tys. zł.

Plan wydatków po uwzględnieniu decyzji blokujących na koniec 2023 r. wyniósł 91 317,6 tys. zł.

Szczegółowej kontroli poddano blokadę z dnia 20 listopada 2023 r. na kwotę 2 185,0 tys. zł. W dniu 29 listopada 2022 r. Rada Ministrów przyjęła ustalenia w sprawie opracowania planów oszczędnościowych na wypadek niespodziewanych wydarzeń kryzysowych. Minister Finansów w dniu 2 grudnia 2022 r. skierował m.in. do ministrów pismo z prośbą o przedstawienie propozycji 5% zmniejszeń wydatków ujętych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2023, w częściach budżetu państwa, których byli dysponentami. W związku z tym 14 grudnia 2022 r. Minister Aktywów Państwowych wskazał propozycję 5% zmniejszeń wydatków w części 55 – *Aktywa państwowe* na kwotę ogółem 4 814,0 tys. zł. W 2023 r. propozycje potencjalnych oszczędności były modyfikowane trzykrotnie, zwalniając częściowo z upływem czasu projektowane rezerwy. Ostatecznie, w listopadzie 2023 r. zdecydowano o blokowaniu wydatków na kwotę 2 185,0 tys. zł.

(akta kontroli, str. 638-774, 816-847, 2256-2259)

Wykorzystanie środków z rezerw budżetowych

W 2023 r. MAP nie realizowało wydatków, których źródłem finansowania byłaby rezerwa ogólna budżetu państwa, natomiast wydatkowano środki z następujących rezerw celowych:

¹⁴ Decyzje MF zwiększające plan wydatków środkami z poz. 44 rezerwy celowej (środki na usługi doradcze w związku z konsolidacją aktywów wytwórczych energii elektrycznej (NABE) 3 713,0 tys. zł i 1 308,2 tys. zł) oraz z poz. 20 (12,3 tys. zł) i poz. 8 (25,0 tys. zł) (środki na wynagrodzenia i pochodne dla urzędników mianowanych służby cywilnej).

- z pozycji rezerwy 44 *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych MAP* otrzymało łącznie 5 021,2 tys. zł¹⁵. Środki wykorzystano w 100% na pokrycie wydatków związanych z zakupem usług doradczych finansowych oraz usług prawnych (zewnętrznych) w procesie transformacji sektora elektroenergetycznego w Polsce, poprzez wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych z udziałem Skarbu Państwa (utworzenie Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego¹⁶);
- z pozycji rezerwy 20 *Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące* 12,3 tys. zł. Środki, wykorzystano w 97,7% na sfinansowanie w 2023 r. dodatku służby cywilnej (wraz z pochodnymi) dla jednego mianowanego urzędnika służby cywilnej;
- z pozycji rezerwy 8 *Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej* 24,9 tys. zł¹⁷; Środki wykorzystano w 99,9% na sfinansowanie specjalnego dodatku motywacyjnego dla pracowników MAP, o którym mowa w art. 41a ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023¹⁸ w ramach programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027.

Jak poinformowała Dyrektor Generalna MAP¹⁹, Prezes Rady Ministrów (z własnej inicjatywy) nie występował w 2023 r. do Ministra Aktywów Państwowych o złożenie wniosku o zwiększenie wydatków w cz. 55 – *Aktywa państwowe* z rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz nie występował o wyrażenie opinii w sprawach objętych potencjalnym wnioskiem o zwiększenie z rezerwy ogólnej budżetu państwa, wydatków części budżetowych innych niż dysponowane przez Ministra Aktywów Państwowych.

Szczegółowej kontroli poddano wybrane wydatki finansowane z poz. 44 rezerwy. Potrzeba zabezpieczenia środków wynikała z przyjęcia przez Radę Ministrów Uchwały nr 44/2022 z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie dokumentu pn. „*Transformacja sektora elektroenergetycznego w Polsce. Wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych ze spółek z udziałem Skarbu Państwa*”. Zadania wynikające z ww. uchwały wywoływały skutki finansowe dla budżetu MAP na 2022 i 2023 r. Mimo nowych zadań, nałożonych na MAP uchwałą Rady Ministrów, w budżecie cz. 55 – *Aktywa państwowe* na 2022 r. wygosparowane zostały środki w ramach oszczędności. Natomiast na 2023 r. zaistniała konieczność zabezpieczenia środków finansowych na to przedsięwzięcie. W pracach nad projektem budżetu na 2023 rok środki zostały zabezpieczone w rezerwie celowej poz. 44, zgodnie z wydaną decyzją

¹⁵ Decyzja MF/FG4.4143.3.82.2023.MF.2209 – 3 713,0 tys. zł środki przeznaczone na sfinansowanie zadania pn. Zakup świadczenia usług doradców zewnętrznych w zakresie usług finansowych oraz usług prawnych w procesie transformacji sektora elektroenergetycznego w Polsce poprzez wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych z udziałem Skarbu Państwa. Decyzja MF/FG4.4143 3 169.2023.MF.6463 – 1 308,2 tys. zł środki przeznaczone na sfinansowanie zadania pn. „Zakup świadczenia usług doradców zewnętrznych w zakresie usług finansowych oraz usług prawnych w procesie Transformacji sektora elektroenergetycznego w Polsce poprzez wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych z udziałem Skarbu Państwa”.

¹⁶ Dalej: NABE.

¹⁷ Decyzja MF/IP11.4143.3.72.2023.MF.PTFE.339 – środki przeznaczone na sfinansowanie specjalnego dodatku motywacyjnego o którym mowa w art. 41a ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2666, ze zm.) dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu w ramach Programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 dla Ministerstwa Aktywów Państwowych.

¹⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 2666, ze zm.

¹⁹ Pismo z 26 stycznia 2024 r. IK:918564.

Ministra Finansów o zapewnieniu finansowania wydatków w kwocie 5 895,8 tys. zł. Następnie w wyniku dalszych prac nad projektem *Transformacja sektora elektroenergetycznego w Polsce. Wydzielenie wytwórczych aktywów węglowych ze spółek z udziałem Skarbu Państwa* wysokość środków była modyfikowana na wnioski MAP, ostatecznie uruchamiając z rezerwy kwotę 5 021,2 tys. zł.

(akta kontroli, str. 51-53, 848-847, 2256-2259)

Wpłaty środków na rzecz Funduszu przeciwdziałania COVID-19

W 2023 r. MAP nie dokonywało wpłat na Fundusz przeciwdziałania COVID – 19.

(akta kontroli, str.: 2256-2259)

Wydatki na dotacje budżetowe

W 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe* nie realizowano wydatków na dotacje budżetowe.

(akta kontroli, str.: 158-164)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W 2023 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 104,6 tys. zł (52,2% planu). Wydatki głównie dotyczyły: refundacji kosztów zakupu okularów, zakupu odzieży i środków higieny, ekwiwalentów za pranie odzieży, odprawy pośmiertnej i ryczałtu za świadczenie pracy zdalnej.

(akta kontroli, str.: 55, 158-164)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W części 55 – *Aktywa państwowe* w dziale 750 – *Administracja publiczna* plan wydatków na wynagrodzenia według ustawy budżetowej na rok 2023 (§ 4010 *Wynagrodzenia osobowe pracowników*, § 4020, 4028, 4029 *Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej*, § 4040, 4048, 4049 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne*) wyniósł 47 989,0 tys. zł²⁰. W 2023 r. plan środków na wynagrodzenia zmieniano kilkakrotnie, odpowiednio poprzez zmianę ustawy budżetowej na rok 2023, decyzjami Ministra Finansów i Ministra Aktywów Państwowych. Plan po zmianach wynosił 48 131,1 tys. zł.

W 2023 r. na wynagrodzenia wydatkowano 46 066,9 tys. zł²¹ (95,7% planu). Wydatki na wynagrodzenia poniesione w 2023 r. były wyższe o 4 131,7 tys. zł od poniesionych w 2022 r. (41 935,2 tys. zł) tj. wzrost o 9,9%.

Stan zatrudnienia w części 55 – *Aktywa państwowe* (343 etaty) porównywalny był z rokiem poprzednim (349 etaty). Przeciętne zatrudnienie w 2023 r. pracowników objętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń wyniosło 277 etatów, wobec 279 etatów w 2022 r. Przeciętne zatrudnienie w grupie pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń w 2023 r. wyniosło 61 etatów, wobec 66 etatów w 2022 r. Zatrudnienie na kierowniczych stanowiskach państwowych (pięć etatów) wzrosło o jeden etat wobec 2022 r.

Przeciętne wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w 2023 r. (według Rb-70) wyniosło 18,9 tys. zł i było wyższe o 11,2% od przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r. (17,0 tys. zł).

²⁰ W tym: wynagrodzenia 44 564,0 tys. zł oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne 3425,0 tys. zł.

²¹ Według sprawozdania Rb – 28.

Przeciętne wynagrodzenie pracowników objętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń w 2023 r. wyniosło 11,1 tys. zł i było wyższe o 5,1% od przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r. (10,5 tys. zł).

Przeciętne wynagrodzenie pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń w 2023 r. wyniosło 7,1 tys. zł i było niższe o 3,6% od przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r. (7,4 tys. zł).

W 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe* nie wypłacano nagród (w 2022 r. w formie nagród wypłacono 26,4 tys. zł).

Poza wynagrodzeniami zasadniczymi (31 298,6 tys. zł) pracownicy ministerstwa finansowani ze środków części 55 – *Aktywa państwowe* otrzymywali: dodatki za wysługę lat (4 700,0 tys. zł), dodatki funkcyjne (695,8 tys. zł), dodatki zadaniowe (557,1 tys. zł), dodatki specjalne (262,5 tys. zł), dodatki związane z realizacją projektów/programów współfinansowanych ze środków pomocowych (1 448,1 tys. zł), jednorazowy dodatek specjalny (559,0 tys. zł), premię dla pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń (1 361,5 tys. zł), dodatkowe wynagrodzenie roczne (2 802,9 tys. zł), nagrody jubileuszowe (516,8 tys. zł), odprawy emerytalne i rentowe (392,2 tys. zł), ekwiwalenty za niewykorzystany urlop (175,4 tys. zł), wynagrodzenie chorobowe (471,0 tys. zł), dodatki służby cywilnej (651,6 tys. zł) i inne dodatki²² (164,8 tys. zł).

W 2023 r. MAP w części 55 – *Aktywa państwowe* nie zawierało umów zlecenia i umów o dzieło z pracownikami. W zakresie limitu środków zaplanowanych w § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe* wydatkowano kwotę 130,3 tys. zł, m.in. na: wynagrodzenia za udział w pracach komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na członków organów nadzorczych w kwocie 68,3 tys. zł, wynagrodzenia za udział niezależnych członków komitetu audytu w kwocie 22,5 tys. zł, wynagrodzenia za udział w pracach komisji dyscyplinarnej na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie wynagrodzenia członków Wyższej Komisji Dyscyplinarnej Służby Cywilnej, komisji dyscyplinarnych oraz rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców²³ w kwocie 6,7 tys. zł, dodatkowego wynagrodzenia radców prawnych w związku z zastępstwem w postępowaniu sądowym, wypłacanego na podstawie umowy cywilnoprawnej – 0,3 tys. zł, oraz dwóch umów zlecenia na doradztwo ekonomiczne na łączną wartość 31,6 tys. zł.

(akta kontroli, str. 2256-2259)

Wydatki majątkowe

W części 55 – *Aktywa państwowe* w ramach wydatków majątkowych w ustawie budżetowej na 2023 r. zaplanowano realizację dziewięciu zadań na łączną kwotę 7 723,0 tys. zł. W ciągu roku plan modyfikowano. Zrezygnowano z realizacji dwóch zadań (zakupu sprzętu gastronomicznego i nagłośnieniowego) o szacowanych nakładach 45,0 tys. zł, jednocześnie wprowadzono do planu 11 zadań o wartości 803,0 tys. zł. Plan po zmianach obejmował realizację 18 zadań o wartości 8 944,6 tys. zł.

Zaplanowane zadania zostały wykonane. Łącznie wydatki majątkowe wyniosły 7 235,4 tys. zł, tj. mniej od zaplanowanych o 1 709,3 tys. zł. Głównym powodem niższego wydatkowania środków było korzystniejsze rozstrzygnięcie postępowania o udzielenie zamówienia na budowę serwerowni dla potrzeb MAP.

(akta kontroli, str. 798-808, 2256-2259)

²² Dodatki za pracę w godzinach, nadliczbowych i porze nocnej, jednorazowe odprawy, nieobecności z tytułu siły wyższej.

²³ Dz.U. z 2009 r. Nr 60, poz. 492.

Zobowiązania

Zobowiązania w części 55 – *Aktywa państwowe* na koniec 2023 r. wyniosły 4 893,4 tys. zł i były wyższe o 390,9 tys. zł od sumy zobowiązań na koniec roku 2022. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Główną pozycję, na kwotę łączną 3 877,3 tys. zł (79,2% ogółu zobowiązań), stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń. Zobowiązania, wykazane na 31 grudnia 2023 r. zostały uregulowane terminowo w styczniu, lutym i marcu 2024 r. W 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz odsetki od nieterminowych płatności zobowiązań.

(akta kontroli, str. 165-166)

Wydatki niewygasające z upływem roku budżetowego

W 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe* nie realizowano wydatków, które nie wygasły z upływem 2022 r., jak również nie wystąpiły pozycje wydatków niewygasających z upływem 2023 r.

(akta kontroli, str. 2256-2259)

Badanie próby wydatków bieżących i majątkowych

Szczegółowym badaniem wydatków bieżących i majątkowych w części 55 – *Aktywa państwowe* objęto 39 dowodów dokumentujących operacje gospodarcze na kwotę 14 012,0 tys. zł, z tego 8 020,5 tys. zł w grupie wydatków bieżących i 5 991,5 tys. zł wydatków majątkowych. Populacja, z której wybrano próbę wydatków ustalona została na podstawie zapisów z konta 130 *Rachunek bieżący jednostki*, odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym ministerstwa, jednostkowo wyższym od 1 tys. zł (34 150,9 tys. zł). Wylosowana próba (metodą PPS/MUS) stanowiła 41,0% wskazanej populacji oraz 16,5% wszystkich wydatków poniesionych w 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*.

Szczegółowa analiza wybranej próby wykazała, że wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, na zakup towarów i usług służących realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli, str. 893-1395, 2256-2259)

2.2 Wydatki na działania promocyjne i reklamowe

W MAP nie grupowano ewidencyjnie wydatków poniesionych na promocję i reklamę. Klasyfikacja budżetowa, która grupuje wydatki według charakteru ekonomicznego nie wyróżnia odrębnych paragrafów dla wydatków o charakterze promocyjno-reklamowym. Podobnie jak w roku poprzednim wydatki tych kategorii planowano i realizowano ze środków budżetowych w ramach § 4000²⁴, § 4300 *Zakup usług pozostałych*, § 4210 *Zakup materiałów*.

Zadaniowo realizację działań o charakterze promocyjno-reklamowym i informacyjnym ujęto w planie rzeczowo-finansowym Biura Ministra i Departamentu Komunikacji, jednak jako limity ogólne wydatków, w tym dla:

- Biura Ministra zadanie pod nazwą „Zakup materiałów do obsługi informacyjno-wizerunkowej ministerstwa” z limitem 45,0 tys. zł; „Obsługa protokolarna wizyt delegacji zagranicznych” (101,2 tys. zł);

²⁴ Łączne planowanie wydatków bieżących.

- Departamentu Komunikacji zadania: „Obsługa informacyjna i wizerunkowa ministerstwa” (1 350,0 tys. zł); „Organizacja spotkań i konferencji” (395,1 tys. zł); „Diagnoza i badania społeczne dotyczące ewaluacji skuteczności komunikacji MAP” (450,0 tys. zł).

W 2023 r. Departament Komunikacji realizował cztery kampanie informacyjne (wyodrębnione kosztowo), na realizację których wydatkowano łącznie 1 582,2 tys. zł, w tym z: cz. 55 – *Aktywa państwowe* wydatkowano 1 424,0 tys. zł, cz. 48 – *Gospodarka złożami kopalin* – 79,1 tys. zł oraz cz. 26 – *Łączność* – 79,1 tys. zł. Była to wielkość blisko dziewięciokrotnie wyższa od wydatkowanej w 2022 r. (180,0 tys. zł) na realizację zadań o podobnym charakterze. Według wyjaśnień Dyrektora Generalnej MAP²⁵, wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego wynikał ze zmian kadrowych i związanej z tym zmiany w koncepcji realizacji polityki informacyjnej. Jak wskazał Departament Komunikacji²⁶, zmiana koncepcji realizacji polityki informacyjnej wynikała z monitoringu mediów i polegała na prowadzeniu zadań, które zwiększą zasięgi odbiorców komunikatów ministerstwa, z czym był ściśle związany wzrost wydatków.

Poniesione wydatki dotyczyły:

- zakupu czasu antenowego w spółce Polskie Radio SA na potrzeby emisji spotów o działaniach Ministra Aktywów Państwowych związanych z gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw majątkowych i osobistych przysługujących Skarbowi Państwa (360,0 tys. zł);
- zakupu czasu antenowego w Grupie Radiowej TIME SA na potrzeby emisji spotów o działaniach Ministra Aktywów Państwowych związanych z gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw majątkowych i osobistych przysługujących Skarbowi Państwa (331,5 tys. zł);
- produkcji 30-sekundowego spotu poświęconego działaniom Ministra Aktywów Państwowych związanym z gospodarowaniem mieniem państwowym oraz roli spółek z udziałem Skarbu Państwa w zapewnieniu bezpieczeństwa w wielu dziedzinach życia oraz zakupu czasu antenowego w TVP SA na potrzeby emisji spotu (592,1 tys. zł);
- prowadzenia kampanii informacyjnej polegającej na emisji spotu o działaniach Ministra Aktywów Państwowych związanych z gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw majątkowych i osobistych przysługujących Skarbowi Państwa w mediach interaktywnych w usłudze TVP VOD (140,4 tys. zł).

Ponadto Biuro Ministra MAP w 2023 r. ponosiło wydatki związane z działalnością informacyjną i wizerunkową, w szczególności z przeznaczeniem na zakup artykułów²⁷ wykorzystywanych okazjonalnie podczas spotkań z korpusem dyplomatycznym i innymi gośćmi MAP. Łączne wydatki na ten cel w 2023 r. wyniosły około 14,0 tys. zł, wobec 52,6 tys. zł wydatkowanych w 2022 r.

W wyniku kontroli ww. wydatków stwierdzono nierzetelne planowanie i realizację kampanii informacyjnych prowadzonych przez Ministra Aktywów Państwowych, co opisano w części *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 898-1395, 2256-2259)

²⁵ Pismo z dnia 8 lutego 2024 r. IK: 919319.

²⁶ Pismo z dnia 14 marca 2024 r. IK 940063.

²⁷ Np.: wieczne pióra, portfele, filizanki z orłem, odlewy płaskorzeźby, obrazy z widokiem Warszawy.

2.3 Zamówienia publiczne

W toku czynności kontrolnych zbadano pięć postępowań o udzielenie zamówienia publicznego skutkujących wydatkami poniesionymi w 2023 r.:

1. Jedno postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowaniem ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁸ w trybie przetargu nieograniczonego na świadczenie usług w zakresie ochrony osób i mienia. W jego wyniku wyłoniono wykonawcę konsorcjum firm Impel, z którym 11 sierpnia 2023 r. podpisano umowę²⁹ na kwotę 5 077,7 tys. zł. Na podstawie wskazanej umowy wydatkowano 750,7 tys. zł, w tym w części 55 – *Aktywa państwowe* – 709,4 tys. zł. Zamówienie zostało udzielone z zachowaniem przepisów wynikających z *upzp*.
2. Cztery zamówienia na kampanie informacyjne udzielone bez zastosowania *upzp* z uwagi na ustawowe przesłanki wyłączenia wynikające z art. 11 ust. 5 pkt 1:
 - 1) umowa³⁰ z 8 września 2023 r. zawarta ze spółką Polskie Radio SA na kwotę 400,0 tys. zł, której przedmiotem był zakup czasu antenowego oraz zakup i produkcja spotu przeznaczonego do emisji radiowej. Wydatkowano 100% wartości umowy, w tym w części 55 – *Aktywa państwowe* – 360,0 tys. zł;
 - 2) umowa³¹ z 4 października 2023 r. zawarta z Telewizją Polską SA na kwotę 667,0 tys. zł, której przedmiotem był zakup czasu antenowego oraz zakup i produkcja spotu przeznaczonego do emisji telewizyjnej. Na podstawie ww. umowy wydatkowano 657,9 tys. zł, w tym w części 55 – *Aktywa państwowe* – 592,1 tys. zł;
 - 3) umowa³² z 29 września 2023 r. z Time SA na kwotę 368,4 tys. zł, której przedmiotem był zakup czasu antenowego w radio. Na podstawie ww. umowy wydatkowano 100% wartości umowy, w tym w części 55 – *Aktywa państwowe* – 331,5 tys. zł;
 - 4) umowa z 5 października 2023 r. z Telewizją Polską SA na kwotę 156,0 tys. zł, której przedmiotem był zakup czasu w mediach interaktywnych w usłudze TVP VOD. Wydatkowano 100% wartości umowy, w tym w części 55 – *Aktywa państwowe* – 140,4 tys. zł.

Wartość udzielonych zamówień na kampanie informacyjne wynosiły 1 591,4 tys. zł, natomiast wydatkowano 1 582,2 tys. zł.

W powyższym zakresie NIK sformułowała nieprawidłowość co opisano poniżej w części *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1407-2120, 2256-2259)

2.4 Budżet środków europejskich

W ramach części 55 – *Aktywa państwowe* nie zostały zaplanowane oraz nie były realizowane wydatki budżetu środków europejskich.

W ramach tej części budżetowej realizowano wydatki współfinansowane ze środków europejskich w ramach programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027. Łącznie wydatkowano 1 862,3 tys. zł, z tego 377,9 tys. zł stanowił wkład z budżetu państwa.

²⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. Dalej: *upzp*.

²⁹ 49/III/P/75001/4300/23/BA.

³⁰ 54/III/P/75001/4300/23/DKO.

³¹ 62/III/P/75001/4300/23/DKO.

³² 57/III/P/75001/4300/23/DKO.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2023 r. dla czterech udzielonych zamówień publicznych, w których zastosowano wyłączenie *upzp* na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, nie zapewniono wewnętrznych regulacji określających procedurę tych zamówień. Dotyczyło to następujących przypadków zamówienia usług wyłączonych z przepisów *upzp*, przekraczających kwotę 130 tys. zł:
 - zamówienie na zakup czasu antenowego oraz zakup produkcji spotu w Polskim Radiu S.A. na kwotę 400,0 tys. zł³³,
 - zamówienie na zakup czasu antenowego w Telewizji Polskiej S.A. na kwotę 667,0 tys. zł³⁴,
 - zamówienie na zakup czasu antenowego w TIME SA na kwotę 368,4 tys. zł³⁵,
 - zamówienie na zakup czasu w mediach interaktywnych w usłudze TVP VOD w Telewizji Polskiej SA na kwotę 156,0 tys. zł³⁶.

Do zamówień tych nie zastosowano żadnych procedur, dotyczących wyboru podmiotów realizujących zamówienie publiczne. Sytuacja taka miała miejsce, ponieważ w Ministerstwie Aktywów Państwowych brak było regulacji wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień publicznych, do których wyłączono obowiązek stosowania *upzp*, a których wartość przekracza 130,0 tys. zł. W obowiązującym w MAP Zarządzeniu Nr 113 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Aktywów Państwowych z dnia 13 września 2021 r. nie uregulowano zasad udzielania zamówień publicznych z wyłączeniem *upzp*, których wartość przekracza 130,0 tys. zł. Wskazane Zarządzenie w Rozdziale 4 „Zasady udzielania zamówień”, w zakresie zamówień nie przekraczających 130,0 tys. zł, odsyła w § 5 pkt 1, do stosowania Załącznika Nr 3 do ww. zarządzenia „Regulamin udzielania zamówień o wartości poniżej 130 000 zł”. Stosownie do § 5 pkt 2 zamówienia, których wartość jest równa lub przekracza 130,0 tys. zł, są udzielane zgodnie z ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz Regulaminem udzielania zamówień publicznych realizowanych z zastosowaniem przepisów ustawy, który jest określony w Załączniku Nr 4 do Zarządzenia. Brak jest natomiast norm wewnętrznych, dotyczących udzielenia zamówień publicznych wyłączonych z obowiązku stosowania *upzp*, których wartość przekracza 130,0 tys. zł. Zatem cztery zamówienia publiczne o wartości 1 591,2 tys. zł zostały udzielone bez zastosowania wewnętrznych procedur zamawiającego.

W związku z powyższym, Ministerstwo Aktywów Państwowych dokonując wyboru podmiotów realizujących usługi, których przedmiot został określony w art. 11 ust. 1

³³ Umowa Nr 54/III/P/75001/4300/23/DKO z dnia 8 września 2023 r. na kwotę 400,0 tys. zł; realizacja kampanii informacyjnej o działaniach MAP związanych z racjonalnym i efektywnym gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw osobistych i majątkowych przysługujących Skarbowi Państwa.

³⁴ Umowa Nr 62/III/P/75001/4300/23/DKO z dnia 4 października 2023 r. na kwotę 667,0 tys. zł; realizacja kampanii informacyjnej o działaniach MAP związanych z racjonalnym i efektywnym gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw osobistych i majątkowych przysługujących Skarbowi Państwa.

³⁵ Umowa Nr 57/III/P/75001/4300/23/DKO z dnia 29 września 2023 r. na kwotę 368,4 tys. zł; realizacja kampanii informacyjnej o działaniach MAP związanych z racjonalnym i efektywnym gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw osobistych i majątkowych przysługujących Skarbowi Państwa w sieci ESKA.

³⁶ Umowa Nr 63/III/P/75001/4300/23/DKO z dnia 5 października 2023 r. na kwotę 156,0 tys. zł; przeprowadzenie kampanii informacyjnej polegającej na emisji spotu o działaniach MAP związanych z racjonalnym i efektywnym gospodarowaniem mieniem państwowym, w tym wykonywaniem praw osobistych i majątkowych przysługujących Skarbowi Państwa w mediach interaktywnych w usłudze TVP VOD.

pkt 5 *upzp*, tj. zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych, bez zastosowania wewnętrznych regulaminów dla tego typu zamówień, nie zapewniło konkurencyjnego trybu wyboru oraz zachowania zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów.

Dyrektor Generalna MAP wyjaśniła, że w powyższych przypadkach zastosowano procedurę wewnętrzną określoną w *zarządzeniu Nr 16 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Energii z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie sposobu postępowania przy zawieraniu i rozliczaniu umów*. NIK wskazuje jednak, że ww. regulacje odnoszą się tylko do etapu zawierania i rozliczania umów, a nie procesu konkurencyjnego i transparentnego wyboru dostawcy. Brak uregulowań wewnętrznych dotyczących zamówień publicznych o wartości przekraczającej 130 tys. zł, dla których nie stosuje się *upzp*, potwierdziła Dyrektor Generalna MAP³⁷.

Minister, dokonując wyboru podmiotów realizujących przedmiotowe usługi, nie zapewnił konkurencyjnego wyboru usługodawców.

(akta kontroli str. 1407-2120, 2256-2259)

2. Nierzetelnie zaplanowano oraz realizowano zadania w zakresie obsługi informacyjnej i wizerunkowej MAP. W planie rzeczowo-finansowym na 2023 r. nie określono, jakie działania i w jakich terminach będą realizowane w ramach ustalonego limitu wydatków. Nie ustalono również mierników oceny osiągniętych rezultatów.

Na etapie prac nad budżetem na 2023 r. zgłoszono zadanie pn. *Kampania informacyjna*, którego *harmonogram kalkulacji wydatków* przewidywał równomierne ponoszenie wydatków w każdym kwartale 2023 r. W uzasadnieniu przedstawiono, że środki zostałyby wykorzystane w celu organizacji kampanii informacyjnych dla obywateli, o działaniach podejmowanych przez MAP oraz zmianach następujących w regulacjach prawnych, odnoszących się do gospodarki odpowiedzialnej za złoża kopalin oraz wykorzystanie mienia państwowego.

W planie rzeczowo-finansowym na 2023 r. do realizacji przyjęto zadanie pn. *Obsługa informacyjna i wizerunkowa Ministerstwa*, nie opracowując harmonogramu jego realizacji. Zadanie realizowano w miesiącach wrzesień/październik 2023 r., wykorzystując w pełni zaplanowane środki, nie wskazując powodów, dla których obsługa informacyjna i wizerunkowa Ministerstwa prowadzona była tylko w tym okresie, a nie przez cały rok, jak to zakładano na etapie prac planistycznych. Ponadto, decyzją Ministra Aktywów Państwowych z 4 października 2023 r., tj. z dnia zawarcia umowy na wyprodukowanie spotu promującego działalność MAP i spółek Skarbu Państwa, zwiększono wydatki majątkowe o 31,5 tys. zł, zabezpieczając w ten sposób sfinansowanie produkcji spotu.

Potrzeby odnośnie produkcji/emisji spotów i realizacji kampanii informacyjnych o działaniach Ministra Aktywów Państwowych, zostały zgłoszone podczas bieżących rozmów kierownictwa MAP, Dyrektor Generalnej i dyrekcji Departamentu Komunikacji. Każdorazowo przed podpisaniem umów, Dyrektor Generalna wyrażała pisemnie zgodę na podjęcie działań przez Departament Komunikacji i zawieranie poszczególnych umów³⁸.

³⁷ Pismo z 14 marca 2024 r., IK:937866.

³⁸ Wyjaśnienia 23 lutego 2024 r., znak IK: 929465.

Według wyjaśnień³⁹ Departament Komunikacji zakupił czas antenowy na potrzeby realizacji kampanii informacyjnych w związku z trwającą debatą odnośnie wyprzedzący majątku narodowego, której finałem było referendum ogólnokrajowe w dniu 15 października 2023 r. Zastępca Dyrektora Departamentu Komunikacji wyjaśniła⁴⁰ również, że w 2022 r. utworzony został zespół, którego zadaniem była analiza sondaży i badanie opinii publicznej oraz tworzenie strategii komunikacji w celu uniknięcia lub łagodzenia kryzysów. Szczegółowe zadania nie zostały zaplanowane, ponieważ Departament nie był w stanie przewidzieć kryzysów, które wystąpią w ciągu roku, dlatego decyzje odnośnie konkretnych zadań były podejmowane na bieżąco.

Jedynym elementem oceny realizacji zadania było potwierdzenie zgodności czasu emisji spotów z postanowieniami umów. W związku z nieokreśleniem wskaźników i mierników pozwalających na ewaluację kampanii, MAP nie uzyskało informacji o jej efektach.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym MAP, odpowiedzialnym za realizację powyższych zadań był ówczesny Dyrektor Departamentu Komunikacji.

(akta kontroli str. 878-1395, 2256-2259, 2262-2263)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 55 – *Aktywa państwowe* przez MAP, w zakresie zrealizowanych wydatków bieżących i majątkowych, za wyjątkiem wydatków na kampanie informacyjne przeprowadzone przez Ministra Aktywów Państwowych. Wydatki wiązały się z realizacją zadań, były celowe i gospodarne oraz nie przekraczały limitów wyznaczonych w planie finansowym w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej. Minister przeprowadzał okresowe oceny realizacji wydatków.

Stwierdzono brak regulacji wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień na kwotę powyżej 130 tys. zł wyłączonych ze stosowania *upzp*, co zdaniem NIK było nierzetelne. W związku z nieokreśleniem wskaźników i mierników pozwalających na ewaluację przeprowadzonych kampanii informacyjnych, MAP nie uzyskało informacji o ich efektach. Na kampanie wydatkowano 1 582,2 tys. zł⁴¹, co stanowiło 1,8% wydatków budżetu państwa w 2023 r. w części 55 – *Aktywa państwowe*.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 55 – *Aktywa państwowe*:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto także sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

W Ministerstwie Aktywów Państwowych sprawozdania roczne zostały sporządzone przez dysponenta części 55 – *Aktywa państwowe* prawidłowo. Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi

³⁹ Pismo z dnia 14 marca 2024 r. IK:940063.

⁴⁰ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z 2 kwietnia 2024 r.

⁴¹ Akcje informacyjne prowadzone przez MAP w 2023 r. zostały sfinansowane w 90% ze środków budżetowych w części 55 – *Aktywa państwowe*, a po 5% z części 26 – *Łączność* i 48 – *Gospodarka złoźami kopalini*.

z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str.: 158-164, 558-566, 2256-2259)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę i poddane badaniu sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo a wykazane w nich dane wynikały z ksiąg rachunkowych. Sprawozdania sporządzono w systemie TREZOR w obowiązujących terminach i zostały podpisane przez upoważnione osoby.

4. Realizacja zadań z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności

Opis stanu
faktycznego

W ramach KPO, MAP odpowiadało za przygotowanie i realizację następujących inwestycji:

1. A2.1.1 pn. *Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach*, z kwotą alokacji wynoszącą 2 016 405,4 tys. zł w formie dotacji;
2. G3.1.5 pn. *Budowa morskich farm wiatrowych (Fundusz Morskiej Energetyki Wiatrowej)*, z kwotą alokacji wynoszącą 21 445 892,0 tys. zł w formie wsparcia zwrotnego (pożyczek). Wcześniej inwestycja występowała pod nr B2.3.1 pn. *Budowa morskich farm wiatrowych*;
3. B1.2.1 pn. *Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych*, z kwotą alokacji wynoszącą 1 344 570,0 tys. zł w formie wsparcia zwrotnego (pożyczek).

Realizacja inwestycji A2.1.1 Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach

W związku z pełnieniem funkcji Instytucji Odpowiedzialnej za realizację ww. Inwestycji⁴² MAP podpisało porozumienie z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej⁴³, zawarło umowę finansowania inwestycji z Polskim Funduszem Rozwoju, przygotowało Listę Projektów Strategicznych⁴⁴, przygotowało rozporządzenia dot. udzielenia pomocy publicznej oraz nowelizację rozporządzenia w związku ze zmianą rozporządzenia KE (GBER)⁴⁵. MAP przygotowało również dokumentację związaną z naborem otwartym oraz naborem z LPS⁴⁶.

⁴² Dalej: IOI.

⁴³ Obejmujące między innymi: zadania stron, wielkość wydatków, realizację kamieni milowych i wskaźników, monitorowanie i sprawozdawczość, finansowanie i rozliczanie inwestycji, w tym zasady wsparcia zwrotnego, kwalifikowalność wydatków, wybór przedsięwzięć i inne.

⁴⁴ Dalej: LPS.

⁴⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L z 2014 r. nr 187, str. 1) oraz rozporządzenie (UE) 2022/2473 uznające niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L z 2022 r. nr 327, str. 82).

⁴⁶ W skład dokumentacji wchodziły następujące dokumenty: Regulamin konkursu wraz z załącznikami dot. pomocy publicznej, zasady konkurencyjności, wzór wniosku o dofinansowanie, wykaz kosztów kwalifikowanych, Kryteria wyboru projektów, projekt umowy wraz z załącznikami, regulamin Zespołu Oceny Przedsięwzięć. Skład osobowy Zespołu został powołany 21 lutego 2024 r.

Wybór projektów zaplanowano dwutorowo, tj. poprzez wsparcie projektów z LPS - 50% dostępnej alokacji oraz poprzez wsparcie projektów wybranych w ramach otwartego konkursu dostępnego dla wszystkich dużych przedsiębiorstw - 50% dostępnej alokacji. Nabór pozakonkursowy przeprowadzono w terminie od 22 czerwca 2023 r. do 30 listopada 2023 r., natomiast nabór konkursowy od 6 lipca 2023 r. do 30 listopada 2023 r. W trybie konkursowym wpłynęło 258 wniosków na łączną wartość dofinansowania 4 175 075,9 tys. zł. W trybie pozakonkursowym 17 wniosków na łączną wartość dofinansowania 781 655,0 tys. zł. W KPO dla ww. inwestycji określono wskaźnik W-1 *Wdrożone projekty związane z robotyzacją, sztuczną inteligencją lub cyfryzacją procesów, technologii, produktów lub usług*, dla którego cel (6 wdrożeń) wyznaczono do osiągnięcia na IV kwartał 2024 r. Następny cel dla wskaźnika W2 (treść j.w. 40 wdrożeń) wyznaczono na koniec II kwartału 2026 r.

Zgodnie z harmonogramem⁴⁷ realizacji zadań, w czwartym kwartale 2023 r. MAP powinno zapewnić zawarcie umów z wybranymi podmiotami, a także realizację pierwszych płatności oraz ewentualne ich rozliczenie. Na 2023 r. w planie finansowym rachunku środków KPO ujęto wydatki w wysokości 452 078,0 tys. zł, z tego 450 330,0 tys. zł na wydatki majątkowe (wsparcie bezzwrotne dla beneficjentów) oraz 1 748 tys. zł na wynagrodzenia i pochodne dla IOI. W dniu 25 maja 2023 r. zawarto aneks do ww. porozumienia, według którego wydatki majątkowe (wyплаты dla przedsiębiorców) zaplanowano do poniesienia w 2024 r., a w IV kwartale 2023 r. planowano zawarcie części umów z beneficjentami. W dniu 30 czerwca 2023 r. MAP dokonało zmiany planu wypłat z rachunku środków KPO, pozostawiając w planie tylko wydatki na wynagrodzenia IOI w wysokości 1 100 tys. zł.

W 2023 r. z rachunku środków KPO wydatkowano kwotę 245,0 tys. zł na wynagrodzenia i pochodne, jako pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem naboru wniosków. W 2023 r. nie zawarto jednak umów z beneficjentami. Główną przyczyną opóźnienia realizacji zadań w odniesieniu do harmonogramu było przedłużenie naborów, zarówno w trybie konkursowym, jak i pozakonkursowym do 30 listopada 2023 r., w związku z prośbami wnioskodawców o przedłużenie terminu składania wniosków, aby umożliwić im należyte przygotowanie dokumentacji. W toku kontroli aktualizowano regulaminu Zespołu Oceny Przedsięwzięć, oraz planowano powołanie Zespołu, który przeprowadzi oceny wniosków w obu trybach.

NIK wskazuje, że mimo wydłużenia terminu składania wniosków Ministerstwo nie zapewniło niezwłocznie po zamknięciu naborów dokonania oceny wniosków, wyboru beneficjentów i podpisania umów.

Według wyjaśnień Dyrektor Generalnej MAP⁴⁸, we wrześniu 2023 r. rozpoczęto pracę nad Regulaminem Zespołu Oceny Przedsięwzięć równoległe z trwającym naborem wniosków, tak aby po zakończeniu naboru można było bezzwłocznie dokonywać ich oceny. Regulamin został zatwierdzony 6 grudnia 2023 r. przez Minister Marzenę Małek, jednak z uwagi na zmiany kadrowe kierownictwa MAP nie został zatwierdzony skład osobowy Zespołu Oceny Przedsięwzięć. Nowe kierownictwo MAP podjęło decyzję o zmianie Regulaminu i formie jego wprowadzenia. Zmiany uzasadniano dużą liczbą złożonych wniosków.

W pierwotnym założeniu członkowie Zespołu Oceny Przedsięwzięć mogli przy ocenie wniosków korzystać z opinii ekspertów finansowych w zakresie kryterium finansowego. Eksperci zostali wybrani, a umowy z nimi podpisane. Jednakże z uwagi

⁴⁷ Załącznik do porozumienia z 22 listopada 2022 r. zawartego z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej.

⁴⁸ Pismo z dnia 29 lutego 2024 r. IK: 934002.

na dużą liczbę złożonych wniosków wartość niezbędnych zleceń przekroczyła limit zaplanowanych środków, które były przeznaczone na ten cel. Uznano, iż konieczne było przeformułowanie Regulaminu Zespołu Oceny Przedsięwzięć, w taki sposób, aby ocena wniosków w części finansowej dokonywana była przez wykwalifikowanych pracowników MAP.

Zarządzenie w sprawie powołania Zespołu Oceny Przedsięwzięć wraz z regulaminem Zespołu Oceny Przedsięwzięć zostało podpisane i opublikowane 16 lutego 2024 r. Skład Zespołu Oceny Przedsięwzięć został powołany 21 lutego 2024 r.

W związku z przesunięciami w harmonogramie w inwestycji A2.1.1 w toku czynności kontrolnych procedowany był kolejny aneks do porozumienia z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej związany z aktualizacją harmonogramu.

Realizacja inwestycji G3.1.5 pn. *Budowa morskich farm wiatrowych (Fundusz Morskiej Energetyki Wiatrowej)*

W pierwotnym KPO (zatwierdzonym decyzją Rady Unii Europejskiej z dnia 17 czerwca 2022 r.), wsparcie na realizację projektów morskich farm wiatrowych przewidziano w ramach inwestycji B2.3.1 pn. *Budowa morskich farm wiatrowych*. Na realizację tej inwestycji alokowano środki w wysokości 3,25 mld EUR w formie wsparcia zwrotnego (pożyczek). Zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Europejską o wsparcie mogły ubiegać się przedsiębiorstwa wytwarzające lub zamierzające wytwarzać energię elektryczną z energii wiatru w morskiej farmie wiatrowej, uczestniczące w fazie I budowy morskich farm wiatrowych w Polsce, poza systemem aukcyjnym⁴⁹.

Zgodnie z treścią pierwotnego KPO, w ramach inwestycji B2.3.1 projekty budowy morskich farm wiatrowych musiały zostać zrealizowane do dnia 30 czerwca 2026 r. Podmioty realizujące projekty w fazie I *offshore wind* zostały poinformowane indywidualnie przez MAP o możliwości składania projektów budowy morskich farm wiatrowych do objęcia wsparciem zwrotnym ze środków KPO w ramach inwestycji B2.3.1. Nabór fiszek projektowych w ramach inwestycji B2.3.1. MAP przeprowadził w grudniu 2022 r. Według wyjaśnień Dyrektora Generalnej MAP⁵⁰, ostatecznie projekt złożył tylko jeden podmiot⁵¹. Pozostałe podmioty uprawnione do ubiegania się o wsparcie nie złożyły wniosków, gdyż harmonogramy realizacji ich przedsięwzięć inwestycyjnych wykaczały poza określoną w KPO graniczną datę ukończenia projektów (30 czerwca 2026 r.).

Złożony przez spółkę Baltic Power sp. z o.o. projekt pn. „Baltic Power” został pozytywnie oceniony i wpisany na Listę Projektów Indykatoryjnych w ramach inwestycji B2.3.1., uzyskując możliwość złożenia wniosku do – o udzielenie pożyczki ze środków KPO. Informacja o zrealizowaniu kamienia milowego B7L pn. *Konkurs na wybrane projekty morskich farm wiatrowych w ramach inwestycji B2.3.1*, została przekazana przez MAP za pośrednictwem Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej do Komisji Europejskiej. Spółka Baltic Power zrezygnowała jednak z ubiegania się o środki KPO w walucie PLN, ze względu na przyjęte rozwiązanie całkowitego finansowania

⁴⁹ Projekty, które otrzymały decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przyznającą prawo do pokrycia ujemnego salda dla energii elektrycznej z morskiej farmy wiatrowej w ramach tzw. kontraktu różnicowego – stosownie do art. 16 ustawy z dnia 17 grudnia 2020r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 234, z późn. zm.). Prezes URE wydał decyzje o przyznaniu wsparcia operacyjnego w postaci kontraktu różnicowego dla 7 projektów morskich farm wiatrowych o łącznej mocy 5 900 MW.

⁵⁰ Pismo z dnia 21 lutego 2024 r. IK: 928721.

⁵¹ Spółka Baltic Power Sp. z o.o., której udziałowcami są PKN ORLEN SA (51% udziałów) oraz NP Baltic Wind BV (49% udziałów), realizująca projekt budowy MFW o mocy 1 140 MW. Spółka wniosowała o kwotę pożyczki w wysokości 4 687 481,3 tys. zł (1 021,1 tys. EUR).

projektu budowy morskiej farmy wiatrowej w walucie EURO. Spółka poinformowała⁵², że powodem był brak możliwości pozyskania całkowitego finansowania w PLN w kwocie i na warunkach akceptowalnych dla realizacji projektu. Kluczowym były ryzyka walutowe oraz brak możliwości zabezpieczenia stopy procentowej przy finansowaniu w PLN na cały okres finansowania, a istniejącej możliwości zabezpieczenia stopy procentowej na cały okres finansowania na rynku EURO, które (jak szacowano) w walucie EURO generuje niższe koszty finansowania projektu.

Powyższe skutkowało brakiem możliwości zrealizowania inwestycji B2.3.1 na warunkach zapisanych w pierwotnym KPO.

W ramach przeprowadzonej w 2023 r. rewizji KPO, zatwierdzonej decyzją Rady UE w dniu 8 grudnia 2023 r. ustanowiono nową formułę finansowania dla projektów budowy morskich farm wiatrowych, wprowadzając inwestycję z numerem G3.1.5 pn. *Budowa morskich farm wiatrowych (Fundusz na rzecz Morskiej Energetyki Wiatrowej)*. Zgodnie z nowymi zasadami określonymi w G3.1.5, wsparcie na budowę morskich farm wiatrowych będzie udzielane w formie pożyczek z ustanowionego na ten cel Funduszu Morskiej Energetyki Wiatrowej, tj. funduszu instrumentów dłużnych, którego zasady funkcjonowania zostaną określone w strategii inwestycyjnej tego funduszu. Środki alokowane w ww. Funduszu wynoszą 4,785 mld EUR. Wsparciem objęte będą przedsięwzięcia budowy zespołów morskich farm wiatrowych w wyłącznej strefie ekonomicznej RP o minimalnej łącznej mocy 3 GW, generowanej przez co najmniej dwa projekty.

Według MAP, ustanowienie funduszu instrumentów zwrotnych powinno umożliwić finansowanie projektów budowy morskich farm wiatrowych, których harmonogramy realizacji wykraczają poza pierwotny termin realizacji (do 30 czerwca 2026 r). Instrument będzie zarządzany przez Bank Gospodarstwa Krajowego⁵³, jako Partnera Wdrażającego.

Według wyjaśnień Dyrektora Generalnej MAP⁵⁴, w toku czynności kontrolnych trwały prace nad projektem umowy MAP – o powierzeniu zadań związanych z realizacją inwestycji G3.1.5., jak również prace nad projektem Strategii inwestycyjnej dla inwestycji G3.1.5. oraz aneksem do Porozumienia MAP-MFiPR⁵⁵ z dnia 25 listopada 2022 r. uwzględniającym nową formułę finansowania inwestycji G3.1.5., w szczególności umożliwiającą finansowanie w walucie EURO.

W ramach dotychczasowego wdrażania inwestycji G3.1.5 (wcześniej B2.3.1) nie poniesiono wydatków z budżetu państwa związanych z realizacją inwestycji.

Ustanowione w KPO kamienie milowe i wskaźniki dla inwestycji G3.1.5 Budowa morskich farm wiatrowych (Fundusz na rzecz Morskiej Energetyki Wiatrowej) były następujące:

- 1) zawarcie pomiędzy MAP a BGK– umowy wdrożeniowej dla realizacji inwestycji G3.1.5 – do 30 września 2024 r. – kamień milowy KPO;
- 2) zawarcie przez BGK – z beneficjentami końcowymi umów finansowania projektów na kwotę co najmniej 40% alokacji środków w inwestycji G3.1.5 – do 30 czerwca 2025 r. – wskaźnik KPO;
- 3) zawarcie przez BGK – z beneficjentami końcowymi umów finansowania projektów na kwotę 100% alokacji środków w inwestycji G3.1.5 – do 31 sierpnia 2026 r. – wskaźnik KPO;

⁵² Pismo z 22 stycznia 2024 r. IK: 912896.

⁵³ Dalej: BGK.

⁵⁴ Pismo z 22 stycznia 2024 r. IK: 912896.

⁵⁵ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

- 4) zakończenie realizacji inwestycji poprzez poświadczenie przekazania do BGK – na rzecz Funduszu instrumentów dłużnych kwoty 4 785 mln EUR - do 31 sierpnia 2026 r. – kamień milowy KPO.

Realizacja inwestycji B1.2.1 *Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach - inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych*

Celem działania inwestycyjnego ujętego w KPO o nr B1.2.1. było ograniczenie konsumpcji energii końcowej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych poprzez zwiększanie efektywności energetycznej procesów przemysłowo-produkcyjnych przedsiębiorstw, obniżenie emisyjności przedsiębiorstw przemysłowych, w tym przedsiębiorstw sektora energetycznego, wzrost udziału niskoemisyjnych źródeł wytwarzania energii w przedsiębiorstwach poprzez inwestycje w OZE oraz niskoemisyjne i wydajne wykorzystanie wytworzonej energii. Beneficjenci wsparcia to duże przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). Zaplanowano, że wsparcie przyznawane będzie w formie preferencyjnych pożyczek.

Na inwestycję B1.2.1 przewidziano kwotę 300,0 mln EUR z części pożyczkowej KPO, a wybór beneficjentów przeprowadzony zostanie w ramach otwartego konkursu.

Jako Instytucję Wdrażającą (JW) inwestycję B1.2.1, przyznającą wsparcie beneficjentom w formie pożyczek wskazano Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁵⁶.

Minister Aktywów Państwowych wydał rozporządzenie z dnia 15 listopada 2023 r. w sprawie *udzielania pomocy publicznej na inwestycje wspierające efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii w przedsiębiorstwach w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności*⁵⁷. Rozporządzenie określa warunki udzielania pomocy inwestycyjnej ze środków zwrotnych KPO, umożliwiającej przedsiębiorstwom osiągnięcie efektywności energetycznej oraz inwestycje w OZE, do której mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Kamieniem milowym inwestycji wyznaczonym do osiągnięcia na IV kwartał 2022 r., było przygotowanie *Instrukcji finansowania (w tym kryteria kwalifikowalności i wyboru) dla systemu wsparcia ukierunkowanego na efektywność energetyczną i OZE w przedsiębiorstwach, w tym objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji*. Instrukcja została przygotowana i zamieszczona na stronie internetowej MAP w zakładce KPO w dniu 23 lutego 2023 r., natomiast na Portalu Funduszy Europejskich oraz na stronie internetowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej⁵⁸ została opublikowana 27 lutego 2023 r.

Informacja o zrealizowaniu kamienia milowego B2L dotyczącego opracowania i publikacji ww. Instrukcji w ramach inwestycji B1.2.1 została przekazana przez MAP za pośrednictwem MFIPR do Komisji Europejskiej, w formie opisowej wraz z załącznikami 2 marca 2023 r.

MAP zawarło aneks do Porozumienia pomiędzy MAP i MFiPR z 25 maja 2023 r. uwzględniający realizację inwestycji B1.2.1 oraz przygotowano projekt umowy pomiędzy MAP i NFOŚiGW o powierzeniu NFOŚiGW zadań związanych z realizacją inwestycji B1.2.1. Przygotowano projekt Strategii inwestycyjnej, w której przedstawiono kryteria wyboru przedsięwzięć, określenie wydatków kwalifikowanych oraz określenie ramowych warunków przyznawania pożyczki.

⁵⁶ Dalej: NFOŚiGW.

⁵⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 2515.

⁵⁸ Dalej: MFiPR.

Według umowy (MAP-NFOŚiGW) przygotowanie dokumentacji związanej z realizacją inwestycji oraz zapewnienie odpowiedniej ścieżki audytu, realizuje NFOŚiGW.

W kolejnym kamieniu milowym (B3L) inwestycji B1.2.1 celem było zawarcie 43 umów o objęcie wsparciem przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej i OZE, do końca IV kwartału 2023 r.

Według wyjaśnień Dyrektora Generalnej MAP⁵⁹, w związku z zatwierdzeniem 8 grudnia 2023 r. przez Radę Unii Europejskiej rewizji polskiego KPO i przekazaniem przez Komisję Europejską z końcem grudnia 2023 r. zaliczki, oraz w związku ze złożeniem 15 grudnia 2023 r. pierwszego wniosku o płatność, MAP zakłada, że w II kwartale 2024 r. nastąpi uruchomienie i finansowanie inwestycji B1.2.1.

W ramach dotychczasowego wdrażania inwestycji B1.2.1 nie poniesiono wydatków z budżetu państwa związanych z realizacją inwestycji.

(akta kontroli, str. 11-50, 54, 137-139, 142-157, 2256-2259)

W odniesieniu do wymienionych powyżej trzech inwestycji MAP wydatkowało łącznie 245 tys. zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dla pracowników MAP w ramach inwestycji A2.1.1. Wpłaty realizowano za pośrednictwem Polskiego Funduszu Rozwoju SA.

Zasady ujmowania w ewidencji księgowej MAP przepływu środków finansowych i innych rozliczeń w zakresie zadań realizowanych w ramach KPO uregulowano w zarządzeniu Ministra Aktywów Państwowych z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie *zasad (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Aktywów Państwowych*⁶⁰.

Zgodnie z instrukcją zamieszczoną na portalu internetowym Ministerstwa Finansów⁶¹ MAP zaplanowało wydatki, a później sporządziło sprawozdanie dysponenta części z wykonania planu finansowego wydzielonego rachunku dochodów państwowych jednostek budżetowych, o którym mowa w art. 141p ust. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju*⁶² za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Dane wykazane w sprawozdaniu wynikały z ewidencji księgowej. Nie stwierdzono rozbieżności w danych wynikających z systemów CST2021 oraz danych wynikających ze sprawozdań dysponenta części z wykonania planu finansowego wydzielonego rachunku dochodów państwowych jednostek budżetowych.

(akta kontroli, str. 11-50, 54, 137-139, 132-157)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

MAP zrealizowało zadania związane z inwestycjami w ramach KPO, przygotowując: akty prawne, regulaminy instrukcje, listy projektów, itp. Do końca 2023 r., z uwagi na brak zapewnionego finansowania inwestycji B1.2.1 *Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach - inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych*, nie osiągnięto kamienia milowego B3L, który zakładał zawarcie 43 umów z beneficjentami. Pozostałe kamienie milowe i wskaźniki osiągnięto lub termin ich osiągnięcia nie upłynął.

⁵⁹ Pismo z dnia 22 stycznia 2023 r.

⁶⁰ Dz. Urz. Ministra Aktywów Państwowych z 2023 r. poz. 31.

⁶¹ <https://www.gov.pl/attachment/597ceeae-c6cf-4054-a5d6-860a87301f3d>.

⁶² Dz.U. z 2024 r. poz. 324, ze zm.

OBSZAR

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy o NIK* przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wprowadzenie regulacji wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się przepisów *upzp*, a których wartość przekracza 130 tys. zł.
2. Wydatkowanie środków na kampanie informacyjne i wizerunkowe w oparciu o plan działań, określający cel, zakładane efekty oraz mierniki oceny osiągniętych rezultatów.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁶³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 15 kwietnia 2024 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/

⁶³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.